

Mateřská škola Štěpánka příspěvková organizace

Na Celně 1117, Mladá Boleslav

odloučené pracoviště MŠ Čejetice Vodárenská 67

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

„HRAJEME SI A POZNÁVÁME SVĚT“

V Mladé Boleslavi dne:

Č. jednací:

Projednáno na pedagogické radě dne:

Platnost a účinnost dokumentu:

razítko a podpis ředitele

Obsah

1	Identifikační údaje školy	4
1.1	Základní identifikační údaje	4
1.2	Hlavní a odloučená pracoviště	4
1.2.1	Hlavní budova MŠ Štěpánka	4
1.2.2	Odloučené pracoviště Čejetice	4
1.2.3	Odloučené pracoviště Sahara	4
1.3	Základní údaje školního vzdělávacího programu	5
2	Charakteristika školy	5
2.1	Charakteristika objektu	5
2.2	Charakteristika třídy	6
3	Pedagogický tým školy	6
3.1	Složení týmu	6
3.2	Profesní rozvoj pedagogických pracovníků	7
4	Podmínky vzdělávání	7
4.1	Psychosociální podmínky	7
4.2	Organizace chodu MŠ	8
4.3	Životaspráva	9
4.3.1	Stravování a pitný režim	9
4.3.2	Pohyb, pobyt venku a otužování	10
4.3.3	Hygiena a odpočinek	10
4.4	Věcné podmínky	10
4.5	Řízení mateřské školy	11
4.6	Spolupráce školy s rodinou	12
5	Charakteristika vzdělávacího programu	12
5.1	Vize a cíle vzdělávacího programu	12
5.1.1	Hlavní cíle vzdělávacího programu	13
5.2	Vzdělávací strategie, které jsou využívány k rozvoji klíčových kompetenci a základních gramotností	13
5.3	Nastavení procesu pedagogického diagnostikování	16
5.4	Způsob zajištění individualizace vzdělávání dětí	17
5.4.1	Vzdělávání dětí se speciálními potřebami	17
5.4.2	Vzdělávání nadaných dětí	18
5.4.3	Individuální vzdělávání v mateřské škole	18
5.4.4	Vzdělání dětí od dvou do tří let	19
5.4.5	Vzdělávání dětí s odlišným mateřským jazykem	19

5.4.6	Logopedická péče	20
6	Vzdělávací obsah.....	20
6.1	Integrované bloky	20
6.1.1	NAŠE MÍSTO NA SVĚTĚ	21
6.1.2	MÁME RÁDI PŘÍRODU	23
6.1.3	ŽIJEME POHYBEM	24
6.1.4	MYSLÍME, MLUVÍME, TVOŘÍME.....	26
6.1.5	JAK VĚCI FUNGUJÍ	28
6.2	Další projekty a programy	30
6.2.1	Roční třídní témata jako motivační a integrační rámec vzdělávání.....	30
6.2.2	Nepovinné zájmové aktivity.....	30
7	Plán autoevaluace	31
	Příloha 1 – Zásobník témat.....	33

1 Identifikační údaje školy

1.1 Základní identifikační údaje

Název školy: Mateřská škola Štěpánka Mladá Boleslav, Na Celně 1117, příspěvková organizace (adresa ředitelství)

Zřizovatel: Statutární město Mladá Boleslav, Komenského nám. 61, 29301

Sídlo MŠ: Mateřská škola Štěpánka, Na Celně 1117, Mladá Boleslav, 29301

IČO: 75034115 **Právní forma:** příspěvková organizace

Ředitelka MŠ: Bc. Květa Krušková

Finanční účetní: Lenka Dytrychová, DiS.

1.2 Hlavní a odloučená pracoviště

1.2.1 Hlavní budova MŠ Štěpánka

Adresa: Mateřská škola Štěpánka, Na Celně 1117, Mladá Boleslav

Kapacita: 4 třídy, 86 dětí

Ředitelka: Bc. Květa Krušková

Kontakt: 727 907 741, E-mail: ms_stepanka@volny.cz

1.2.2 Odloučené pracoviště Čejetice

Adresa: Mateřská škola Čejetice, Vodárenská 67, Mladá Boleslav - Čejetice

Kapacita: 1 třída, 24 dětí

Vedoucí učitelka: Bc. Anna Klírová

Kontakt: 724 169 498, E-mail: mscejetice@volny.cz

1.2.3 Odloučené pracoviště Sahara

Adresa: Mateřská škola Sahara, Borová 276, Mladá Boleslav - Sahara

Kapacita: 3 třídy, 68 dětí

Vedoucí učitelka: Blanka Slapničková

Kontakt: 724 169 458, E-mail: mssahara@seznam.cz

1.3 Základní údaje školního vzdělávacího programu

Název ŠVP: Hrajeme si a poznáváme svět

Jméno osoby odpovědné za tvorbu ŠVP: Bc. Květa Krušková, Bc. Anna Klírová

Školní vzdělávací program pro pracoviště Vodárenská 67, byl zpracován vedoucí učitelkou.

2 Charakteristika školy

Na základě usnesení zastupitelstva města Mladá Boleslav č. 2997 ze dne 29. 8. 2002 vznikla k 1. 1. 2003 sloučením čtyř mateřských škol a školních jídelen příspěvková organizace Mateřská škola Štěpánka Mladá Boleslav, Na Celně 1117.

MŠ Čejetice má dlouholetou historii. Budova byla postavena v roce 1921 a sloužila jako „Obecní dům“. Mateřská škola začíná existovat v prosinci 1949. Od počátků až dosud jako jednotřídní mateřská škola. Počet dětí se měnil, z počátku 9 dětí, v 70. a 80. léta kolem 30 dětí. Současná kapacita je 24 dětí, třída smíšená, děti od 3 do 7 let.

Centrální budova mateřské školy, kde sídlí ředitelství je v ulici Na Celně 1117. Na odloučených pracovištích je vyčleněna funkce vedoucí učitelky, která ředitelce odpovídá za veškerý chod dané mateřské školy. Stravu zajišťují školní kuchyně, umístěné na každém pracovišti.

Souhrnné údaje o pracovnících školy (včetně odloučených pracovišť)	
Pedagogičtí pracovníci	16
Asistenti pedagoga	3
Správní zaměstnanci	11
Pracovníci školních jídelen	6
Celkový počet zaměstnanců	36

Všechny budovy školy se nacházejí v okrajových částech města, jsou zasazeny do přírody.

2.1 Charakteristika objektu

Mateřská škola sídlí v jednopatrové budově s podkrovím, která prošla úpravami, v roce 1997 byla kompletně rekonstruována.

V přízemí se nachází šatna, která prostorově odpovídá potřebám dětí a rodičů, kuchyně s jídelnou, sociální zařízení a sklad.

V patře je třída s hernou, kancelář vedoucí učitelky s knihovnou a sociální zařízení.

V podkroví je stabilní ložnice s hracím koutkem, sklad lůžkovin, sklad výtvarného materiálu a pomůcek učitelek, sociální zařízení. (Praní lůžkovin a ručníků zajišťuje odloučené pracoviště Sahara.)

Třída s hernou je dostatečně velká, tísňivější je sociální zařízení. V bezpečnostní a hygienické oblasti se mateřská škola řídí platnými vyhláškami a předpisy. Vybavení hračkami a pomůckami je dostatečné.

V **suterénu** budovy je kotelna a umístěn sklad čisticích prostředků.

Kolem budovy se rozkládá **školní zahrada** s pískovištěm, průlezkami, skluzavkou, dřevěnou šplhací věží, kolotočem, lavičkami se stolkou, zahradním domkem a kůlnou na hračky. Zde jsou k dispozici koloběžky, odrážedla, fotbalové brány. Na zahradě je také zahradní pítka a v létě nafukovací bazén.

Prostory školní zahrady a vybavení umožňuje dětem různé pohybové aktivity, stoly a lavičky jsou při příznivých teplotách využívány k tvořivým a jiným pracovním činnostem. Děti mohou spontánně pozorovat změny v přírodě, poznávat stromy, hmyz, květiny, jsou připravena také krmítka pro dokrmování a pozorování ptactva.

Čejetice jsou okrajovou částí Mladé Boleslavi, a proto využíváme, teď už postupně mizejícího (nově vznikající obytné části) blízkého přírodního prostředí k dalším prožitkům a hrám.

2.2 Charakteristika třídy

Mateřská škola s celodenním provozem je **jednotřídní** s kapacitou **24 dětí**, heterogenní.

Děti jsou přijímány zpravidla od tří do šesti let, nejdříve však od dvou let.

3 Pedagogický tým školy

Stálý tým tvoří učitelka a učitelka vedoucí. Pracovní doba je rozvržena tak, aby byl optimálně pokryt celý průběh dne. Služby učitelek se překrývají v době vycházky a při zajištění kulturních a sportovních akcí.

Všichni zaměstnanci školy pracují dle společně vytvořených a vymezených pravidel a udržují mezi sebou dobré vztahy tak, aby chod školky probíhal ke spokojenosti všech zaměstnanců, dětí i rodičů. Učitelky svým chováním, jednáním a vystupováním na veřejnosti hájí zájmy školy, pomáhají na pracovišti upevňovat dobré mezilidské vztahy.

3.1 Složení týmu

Vedoucí učitelka: Bc. Anna Klírová

Učitelka: Aneta Šilhánová

Asistent pedagoga: Irena Bacílková

Kuchařka: Lenka Křížová

Úklid a pracovnice provozu: Lucie Dvořáková

3.2 Profesní rozvoj pedagogických pracovníků

Třídní učitelky jsou kvalifikované a jsou zapojeny do dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Průběžně navštěvují vzdělávací akce, akreditované kurzy a ve vlastní práci aktivně uplatňují nové trendy, které reagují na potřeby školy vyplývající z výstupů evaluačního procesu. Ředitelka mateřské školy další vzdělávání svých zaměstnanců podporuje a vytváří podmínky pro jejich profesní růst.

Záměry: K samostudiu a dalšímu vzdělávání využívat nabídky pedagogických i psychologických knih a materiálů z knihovny mateřské školy.

4 Podmínky vzdělávání

4.1 Psychosociální podmínky

Učitelky usilují v první řadě o **vytváření bezpečného, podporujícího a respektujícího prostředí**. Organizace dne zajišťuje vyváženost řízených a spontánních činností, dostatek prostoru pro hru, pohyb, odpočinek i individuální potřeby dětí. Vzdělávací nabídka vychází z **principu individualizace a diferenciac**e. Učitelky respektují vývojové možnosti, tempo i specifické potřeby jednotlivých dětí a cíleně podporují jejich silné stránky, zájmy a nadání. Vzdělávání je realizováno především prostřednictvím **hry a prožitkového učení** (s využíváním různorodých metod a forem práce). Děti jsou vedeny k **samostatnosti, odpovědnosti za vlastní jednání**. Podporována je jejich iniciativa, spolupráce a schopnost řešit situace přiměřeně věku.

Vztahy mezi pedagogem a dítětem jsou založeny na vzájemném **respektu, důvěře a partnerském přístupu** přiměřeném věku dítěte. Prostedí třídy je spoluvytvářeno s dětmi, podporuje pocit sounáležitosti a bezpečí. Jsou respektována práva dítěte v souladu s platnou legislativou.

Při nástupu nových dětí je ve spolupráci se zákonnými zástupci realizován **adaptační proces**, který zohledňuje individuální potřeby dítěte a podporuje jeho postupné začlenění do kolektivu. Adaptace dětí probíhá po domluvě s rodiči a za jejich přítomnosti. Délka adaptace je individuální, **rodiče mají volný přístup do tříd v délce tří týdnů** od prvního dne docházky dítěte. V průběhu měsíce předcházejícího nástupu do mateřské školy se mohou rodiče přijít společně se svým dítětem podívat do prostor MŠ a zahrady. Vždy je nutné se předem domluvit s vedoucí učitelkou. Při společné návštěvě jsou za své dítě zodpovědní rodiče.

V prvních dnech docházky je doporučováno umožnit dítěti postupné odpoutání od rodičů. Je žádoucí, aby rodiče své dítě na počátku docházky vyzvedávali po obědě, v případě potřeby i dříve. U každého dítěte je třeba domluvit postup, který bude odpovídat jeho individuálním potřebám.

Mateřská škola spolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou a speciálně-pedagogickým centrem.

Záměry: Vědomě a cíleně vést děti k samostatnosti, podporovat jejich sebevědomí a možnost se podílet na tvorbě třídních pravidel. Realizovat podpůrné opatření v oblasti integrace a inkluze.

4.2 Organizace chodu MŠ

Provoz mateřské školy je stanoven s ohledem na potřeby dětí i zákonných zástupců. Organizace dne podporuje fyzickou, psychickou i sociální pohodu dětí a vytváří podmínky pro jejich aktivní zapojení do vzdělávání.

Denní režim je **flexibilní** a přizpůsobuje se aktuálním potřebám dětí, jejich věku, individuálnímu tempu i organizaci vzdělávacích činností. Zároveň zachovává **pravidelnost a předvídatelnost**, které podporují pocit bezpečí a jistoty.

V průběhu dne jsou vyváženě a přiměřeně **střídaný spontánní a řízené aktivity**. Důraz je kladen na hru jako základní formu učení v předškolním věku. Děti mají dostatek prostoru pro vlastní iniciativu, volbu činností, spolupráci i individuální práci.

- Ráno, po příchodu do třídy, mají děti dostatek času věnovat se **volné hře, spontánním činnostem** podle vlastního výběru. Tento čas slouží k přirozené adaptaci na prostředí, k navazování sociálních kontaktů, rozvoji individuálních zájmů a schopnosti plánování vlastních aktivit.
- Dopolední **svačina** je organizována s ohledem na biologické potřeby dětí a v dostatečném časovém odstupu od oběda, její čas a organizaci je možné přizpůsobovat konkrétním podmínkám ve třídě či aktuálnímu průběhu vzdělávacích aktivit.
- Dopolední blok přímo i nepřímo řízených aktivit je zahajován **komunikačním kruhem**, který podporuje rozvoj komunikačních a sociálních dovedností, sdílení prožitků a plánování činností.
- Dopolední **řízené aktivity** vycházejí z integrovaných bloků a jsou realizované prostřednictvím různých vzdělávacích strategií (viz kapitoly 5.2 a 6.1). Řízené aktivity mohou být realizovány ve třídě i ve venkovním prostředí.

- Pravidelnou součástí dopoledního programu jsou **pohybové aktivity**, které jsou zařazovány zpravidla před jídlem. Mohou být součástí jak řízených činností, tak spontánních aktivit dětí.
- Před obědem je v maximální možné míře realizován **pobyt venku** na zahradě nebo v přilehlém okolí školky. Je vždy přizpůsobován aktuálním povětrnostním podmínkám, zdravotnímu stavu dětí a bezpečnosti.
- Po obědě následuje **odpočinek nebo klidové činnosti** respektující individuální potřebu spánku. Odpočinek je zpravidla zahajován předčítáním.
- V průběhu odpoledne je podávána **odpolední svačina**.
- **Odpolední program** zahrnuje spontánní hry, pohybové aktivity, a v závislosti na počasí často i pobyt venku na zahradě.
- Mateřská škola také nabízí doplňkové **zájmové aktivity**, které rozvíjejí individuální zájmy dětí. Tyto aktivity jsou realizovány převážně v odpoledních hodinách a nenarušují hlavní vzdělávací proces. Účast dětí je dobrovolná.

4.3 Životospráva

Mateřská škola vytváří podmínky podporující zdravý životní styl a tělesnou i psychickou pohodu dětí. Organizace dne respektuje biologické potřeby dítěte, zajišťuje pravidelnost, dostatečný časový prostor pro stravování, pohyb, pobyt venku i odpočinek.

4.3.1 Stravování a pitný režim

Stravování je zajišťováno ve spolupráci se školní kuchyní, která postupuje v souladu s platnou legislativou a **zásadami zdravé výživy**. Dětem je poskytována pestrá, nutričně vyvážená a sensoricky přitažlivá strava podporující zdravý růst a vývoj. Jídelníček obsahuje dostatek zeleniny, ovoce, kvalitních bílkovin, vápníku, železa a dalších mikroživin. Je dbáno na **omezení nadměrného množství cukru a živočišných tuků**. Do nabídky jsou zařazovány i méně tradiční a nutričně hodnotné potraviny (luštěniny, jáhly apod.), čímž je podporováno utváření zdravých stravovacích návyků.

Děti jsou vedeny k **samostatnosti při stolování**. Podílejí se na prostírání, samostatně si servírují jídlo přiměřeně věku a provozním možnostem a učí se kultivovanému chování u stolu. Mezi jednotlivými jídly je dodržován logický časový rozestup, režim je však možné flexibilně přizpůsobovat aktuálním potřebám.

Pitný režim je zajištěn po celý den a je přizpůsoben individuálním potřebám dětí. K dispozici je voda a méně slazené nápoje, přičemž je podporována preference vody a neslazených čajů. Děti mají možnost samostatné volby nápoje i samostatného nalévání. Pedagogové děti průběžně motivují k pravidelnému doplňování tekutin. Pitný režim je zajištěn i při pobytu venku.

4.3.2 Pohyb, pobyt venku a otužování

Denně je zařazován dostatek spontánního i řízeného pohybu. Součástí denního programu jsou zdravotně preventivní pohybové aktivity s cílem vybudovat u dětí pozitivní vztah k pohybu jako součásti zdravého životního stylu.

Pobyt venku je realizován pravidelně a v maximální možné míře s ohledem na aktuální klimatické podmínky a bezpečnost. Prostředí školní zahrady i blízkého okolí poskytuje prostor pro přirozený pohyb, rozvoj hrubé motoriky i podporu fyzické zdatnosti.

Prostředí mateřské školy je pravidelně větráno a je dbáno na přiměřenou teplotu v místnostech. Otužování je realizováno především pobytem venku za různých klimatických podmínek.

4.3.3 Hygiena a odpočinek

Děti jsou systematicky vedeny k upevňování hygienických návyků a k samostatnosti v sebeobsluze. Pedagogové zajišťují dohled nad dodržováním hygieny, zejména při mytí rukou.

Po obědě je dětem poskytován prostor pro odpočinek odpovídající jejich individuální potřebě spánku. Děti, které neusnou, mají možnost klidových aktivit. Respektování individuální potřeby odpočinku je považováno za součást podpory psychického i fyzického zdraví dítěte.

Záměry: Dodržovat zásady zdravého stravování a dále aktivně a kreativně doplňovat jídelníček o zdravé potraviny. Vést děti k dodržování pitného režimu ve třídě i na zahradě a upřednostňovat vodu a neslazené čaje.

4.4 Věcné podmínky

Mateřská škola disponuje prostorovými a materiálními podmínkami odpovídajícími potřebám předškolních dětí a požadavkům platné legislativy. Prostředí je funkční, bezpečné, zdravotně nezávadné a pravidelně udržované. Materiální vybavení je průběžně obnovováno a doplňováno.

Prostory MŠ jsou členěny tak, aby umožňovaly realizaci různorodých činností: spontánní hry, řízené aktivity, stolování i odpočinek. **Uspořádání je přehledné a logické - tak, aby se v něm děti snadno orientovaly.** Nábytek i vybavení jsou přizpůsobeny tělesným proporcím dětí a podporují jejich samostatnost v sebeobsluze i při práci.

Mateřská škola je vybavena **dostatečným množstvím hraček, didaktických pomůcek a materiálů podporujících komplexní rozvoj dítěte** ve všech vzdělávacích oblastech. K dispozici jsou zejména pomůcky podporující pohybové aktivity, konstruktivní hru, rozvoj jemné motoriky, předmatematických a předčtenářských dovedností, tvořivost, logické myšlení ad. Škola disponuje rovněž digitální technikou a audiovizuálními prostředky, které jsou

využívány smysluplně a přiměřeně věku dětí jako podpora vzdělávací nabídky (ne její hlavní náplň).

Nabídka je pestrá, funkční a ve třídě pravidelně obměňovaná s ohledem na věkové složení, aktuální zájem dětí a pedagogický záměr. **Hračky, didaktické pomůcky a výtvarný materiál ad. jsou dětem běžně dostupné** (umístěné v dosažitelné výšce) a logicky uspořádané tak, aby si je mohly samostatně vybírat, používat i ukládat.

Umývárna a sociální zařízení je prostorově stísněné. Každé dítě má vlastní ručník, hygienické prostředky jsou dávkovány bezpečným způsobem. Prostředí podporuje rozvoj hygienických návyků a samostatnosti. Lehátka určená k odpočinku jsou hygienická a snadno manipulovatelná. Prostory umožňují klidný průběh odpočinku při zachování bezpečnosti a komfortu dětí. Třída je vybavena odpovídajícím osvětlením, je zajištěna regulace denního světla i pravidelné větrání. Pedagogové dbají na udržování vhodných mikroklimatických podmínek podporujících zdraví dětí.

Zahrada mateřské školy je vybavená herními prvky podporujícími pohybový rozvoj, rovnováhu, koordinaci i sociální interakci. Prostor zahrady umožňuje realizaci spontánních her i řízených pohybových aktivit a poskytuje dětem dostatek příležitostí k přirozenému pohybu a příjemnému a smysluplnému pobytu venku.

Záměry: Průběžný nátěr průlezek, prořez keřů, větší opravy v budově řešit se zřizovatelem.

4.5 Řízení mateřské školy

Řízení mateřské školy je zaměřeno na zajištění kvalitního vzdělávacího prostředí, podporu profesního rozvoje pedagogů a systematické zvyšování kvality vzdělávání.

Organizační struktura a kompetence pracovníků jsou vymezeny ve vnitřních předpisech školy. Ředitelka uplatňuje demokratický a participativní styl řízení, podporuje otevřenou komunikaci, týmovou spolupráci a sdílení zkušeností mezi pedagogy. Část kompetencí je delegována na vedoucí pracovníky jednotlivých pracovišť (např. zajištění provozu pracoviště, řešení výchovných a vzdělávacích problémů, kontrolní a hospitační činnost), což přispívá k efektivnímu řízení a operativnímu řešení pedagogických i provozních situací.

Pedagogická práce a chod školy jsou plánovány na základě analýzy potřeb dětí, evaluace vzdělávacího procesu a zpětné vazby od pedagogů, dětí i zákonných zástupců. Součástí řízení je pravidelná kontrolní a hospitační činnost, která podporuje profesní růst pedagogů a zkvalitňování vzdělávání. Mateřská škola vytváří podmínky pro profesní rozvoj pedagogických pracovníků zejména podporou dalšího vzdělávání, sdílením dobré praxe a mentoringem začínajících učitelů.

Informační systém školy zajišťuje funkční komunikaci uvnitř organizace i směrem k rodičům. Mateřská škola prostřednictvím ředitelky spolupracuje se zřizovatelem, dále spolupracuje s 2.

Základní školou, se Základní a Mateřskou školou Dalovice, Domem dětí a mládeže, Baráčnickou obcí Čejetice.

Záměry: Vytvářet klidné a tvůrčí klima pro každodenní práci.

4.6 Spolupráce školy s rodinou

Cílem spolupráce je partnerský přístup mezi mateřskou školou a rodiči, který je založený na otevřenosti, důvěře a respektu obou stran.

Vedoucí učitelka seznamuje rodiče **nových dětí** před začátkem školního roku s informacemi ohledně nástupu dětí do zařízení, se školním řádem a průběhem školního roku. V rámci adaptačního režimu mohou rodiče vstupovat do třídy, sledovat situaci a možnosti svého dítěte a pomoci mu se zapojením do kolektivu dětí.

Pedagogové poskytují v případě zájmu odborný **poradenský servis**. Komunikace probíhá taktně se zachováním diskrétnosti. Vždy je podporováno soukromí rodiny.

Rodiče jsou průběžně informováni o všech aktivitách a plánovaných akcích pro děti na nástěnkách, umístěných v šatně a/nebo v aplikaci Twigsee.

Mateřská škola pořádá pro rodiče s dětmi každoroční akce např. den maminek, otců. loučení se školáky, vánoční besídky, atd. Mateřská škola respektuje rodinnou výchovu jako primární a svou činností ji doplňuje a obohacuje.

Záměry: Motivovat rodiče k tomu, aby se více zapojovali do přípravy akcí pořádaných pro děti.

5 Charakteristika vzdělávacího programu

5.1 Vize a cíle vzdělávacího programu

Mateřská škola Štěpánka a odloučené pracoviště MŠ Čejetice se profiluje jako otevřená a partnerská instituce. Vytváří zejména bezpečné, podnětné a respektující prostředí, ve kterém se každé dítě může rozvíjet v souladu se svými individuálními možnostmi a potřebami. Usilujeme o to, aby děti prožívaly vzdělávání jako radostný a smysluplný proces založený na vlastní zkušenosti, objevování a aktivní účasti („být při tom, vyzkoušet si, zažít“).

Naší vizí je dítě, které je samostatné, sebevědomé, ohleduplné k druhým, otevřené poznávání a připravené vstupovat do dalších etap vzdělávání i života.

Veškeré pedagogické působení směřuje k tomu, aby děti byly v mateřské škole spokojené, cítily se bezpečně, přijímané a měly možnost naplno rozvíjet svůj potenciál.

5.1.1 Hlavní cíle vzdělávacího programu

V souladu s RVP PV vzdělávání v MŠ směřuje k rozvoji všech klíčových kompetencí prostřednictvím přirozených situací během celého dne. Zaměřuje se zejména na:

- **Všestranný harmonický rozvoj dítěte** – v oblasti tělesné, psychické i sociální.
- **Rozvoj kompetencí pro skutečný život**, nikoli pouze pro situace ve třídě.
- **Podporu učení prožitkem**, objevováním, experimentováním a metodou pokus–omyl.
- **Budování pozitivního vztahu k učení** a základů celoživotního vzdělávání.
- **Rozvoj komunikačních dovedností**, schopnosti spolupracovat a respektovat druhé.
- **Podporu samostatnosti, odpovědnosti a schopnosti rozhodování**.
- **Individuální přístup ke každému dítěti**, včetně podpory dětí nadaných i dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.
- **Rozvoj vztahu k přírodě a okolnímu světu** prostřednictvím přímé zkušenosti.

5.2 Vzdělávací strategie, které jsou využívány k rozvoji klíčových kompetencí a základních gramotností

Vzdělávací proces v mateřské škole je založen na uplatňování různorodých vzdělávacích strategií, které respektují vývojové možnosti dětí, jejich individuální potřeby a přirozený způsob učení. Tyto strategie vycházejí z principů činnostního, prožitkového, sociálního a situačního učení a jsou uplatňovány v každodenních činnostech, hře i řízených vzdělávacích aktivitách. Jejich prostřednictvím jsou systematicky rozvíjeny klíčové kompetence vymezené v RVP PV a zároveň jsou přirozeně podporovány základní gramotnosti, zejména čtenářská a matematická, jako nedílná součást celkového rozvoje dítěte. Jednotlivé strategie se v praxi prolínají a vzájemně doplňují.

Činnostní a prožitkové učení

Děti se učí prostřednictvím vlastní aktivity, hry, manipulace s materiály a přímé zkušenosti. Učení vychází z prožitku dítěte a podporuje jeho aktivní zapojení, objevování a experimentování. Děti jsou vedeny k pozorování, kladení otázek, zkoumání vztahů a jednoduchému vyvozování závěrů. Učí se přemýšlet v souvislostech.

Primárně rozvíjené kompetence a gramotnosti:

- Kompetence k učení
rozvoj zvědavosti, objevování, učení se na základě zkušenosti, pokusu a omylu, pozorování, hledání souvislostí, reflexe vlastní činnosti

- Kompetence k řešení problémů
zkoušení různých postupů, hledání řešení, chápání vztahů příčina–následek, vyvozování jednoduchých závěrů
- Kompetence osobnostní a sociální
posilování sebedůvěry, vytrvalosti, prožívání úspěchu
- Matematická gramotnost
manipulace s předměty, porovnávání, třídění, hledání vztahů a souvislostí, logické myšlení
- Čtenářská gramotnost
porozumění sdělení v kontextu činnosti, pojmenování a popis prožitků, formulace otázek

Učení v přirozených a každodenních situacích

Vzdělávání probíhá v běžných situacích dne při hře, pohybu, stolování, pobytu venku a režimových činnostech. Dítě se učí v reálném kontextu, kde nové poznatky a dovednosti okamžitě využívá.

Primárně rozvíjené kompetence a gramotnosti:

- Kompetence osobnostní a sociální
rozvoj samostatnosti, seberegulace, spolupráce a odpovědnosti
- Kompetence k občanství a udržitelnosti
osvojování pravidel soužití, ohleduplnost, odpovědné chování
- Matematická gramotnost
počítání a porovnávání v běžných situacích, orientace v čase a prostoru
- Čtenářská gramotnost
porozumění pokynům, situační komunikace, aktivní naslouchání

Podpora samostatnosti a aktivní role dítěte

Dítě má možnost volby, rozhodování a plánování vlastních činností. Je podporováno v převzetí odpovědnosti za své jednání a učení.

Primárně rozvíjené kompetence a gramotnosti:

- Kompetence osobnostní a sociální
rozvoj sebepojetí, sebedůvěry a odpovědnosti.
- Kompetence k řešení problémů
volba postupů, rozhodování, vyhodnocování výsledků.
- Matematická gramotnost
plánování kroků, odhad, volba řešení.

- Čtenářská gramotnost
vyjadřování vlastních myšlenek, popis postupu a výsledku.

Komunikačně podnětné prostředí

Pedagogové vytvářejí prostředí podporující dialog, sdílení a přirozenou komunikaci. Jazyk je využíván jako nástroj poznávání i budování vztahů.

Primárně rozvíjené kompetence a gramotnosti:

- Kompetence komunikativní
vyjadřování názorů, pocitů a potřeb, vedení dialogu, naslouchání
- Kompetence kulturní
respekt k druhým, sdílení zkušeností, kultivovaný projev
- Čtenářská gramotnost
porozumění mluvenému jazyku, práce s příběhem, vyprávění

Kooperativní a sociální učení

Děti se učí prostřednictvím spolupráce ve dvojicích a skupinách při společných hrách a projektech. Společná činnost rozvíjí sociální dovednosti.

Primárně rozvíjené kompetence a gramotnosti:

- Kompetence osobnostní a sociální
spolupráce, empatie, řešení konfliktů
- Kompetence k občanství a udržitelnosti
respektování pravidel, odpovědnost za skupinu.
- Čtenářská gramotnost
komunikace ve skupině, sdílení informací a zkušeností
- Matematická gramotnost
společné hledání řešení, porovnávání, domlouvání postupů.

Podpora tvořivosti a fantazie

Vzdělávání vytváří prostor pro tvořivé vyjadřování, experimentování a otevřené úlohy. Dítě hledá vlastní způsoby řešení a vyjádření.

Primárně rozvíjené kompetence a gramotnosti:

- Kompetence k učení
experimentování, objevování možností, učení se z vlastní zkušenosti.
- Kompetence k řešení problémů
tvořivá a originální řešení

- Kompetence kulturní
estetické vnímání, vlastní vyjádření
- Čtenářská gramotnost
práce s příběhem, symboly, dramatizace
- Matematická gramotnost
konstrukční činnosti, rozvoj prostorové představivosti

Individualizace a respekt k potřebám dítěte

Vzdělávání je přizpůsobováno individuálním možnostem, tempu a potřebám jednotlivých dětí. Důraz je kladen na podporu sebehodnocení a sebedůvěry.

Primárně rozvíjené kompetence a gramotnosti:

- Kompetence osobnostní a sociální
sebedůvěry, sebehodnocení, posilování sebedůvěry
- Čtenářská gramotnost
rozvoj porozumění a vyjadřování dle možností dítěte
- Matematická gramotnost
individuální tempo osvojování logických operací

Smysluplné využívání digitálních technologií

Digitální technologie jsou využívány jako podpůrný nástroj poznávání, komunikace a tvoření přiměřeně věku dětí.

Primárně rozvíjené kompetence a gramotnosti:

- Kompetence digitální
základní orientace v digitálním prostředí, bezpečné užívání.
- Kompetence k učení
vyhledávání a zpracování informací.
- Čtenářská gramotnost
porozumění digitálním sdělením, práce s obrazem a zvukem.
- Matematická gramotnost
jednoduché logické hry, práce s tvary a množstvím.

5.3 Nastavení procesu pedagogického diagnostikování

Pedagogická diagnostika je v MŠ Štěpánka a odloučeného pracoviště MŠ Čejetice vnímána jako **přirozená a každodenní součást pedagogické práce**. Je realizována průběžně při všech činnostech během dne a slouží k poznávání individuálních potřeb, schopností, zájmů a pokroků

každého dítěte. Získané poznatky učitelky využívají k plánování a přizpůsobování vzdělávací nabídky tak, aby odpovídala možnostem jednotlivých dětí a podporovala rozvoj jejich schopností.

Diagnostika je založena především na systematickém **pozorování dítěte** v přirozených situacích, na analýze **výsledků jeho činností, rozhovorech s dítětem** a **průběžných konzultacích se zákonnými zástupci**.

Součástí pedagogické diagnostiky je vedení **portfolia** dítěte, které obsahuje zejména ukázky jeho prací, písemné hodnocení vypracovávané v půlročních intervalech a případné neformální pedagogické poznámky. Děti jsou přiměřeně věku také zapojovány do jednoduchých forem sebehodnocení, které podporují jejich schopnost uvědomovat si vlastní pokrok.

U dětí v posledním roce před zahájením povinné školní docházky je věnována zvýšená pozornost **sledování školní připravenosti**. K jejímu systematickému vyhodnocování využívá MŠ Štěpánka - Čejetice v současné době nástroj **iSophi**, který umožňuje přehledné zpracování výstupů pro základní školu. Přínos tohoto nástroje je průběžně vyhodnocován s ohledem na efektivitu pedagogické práce.

V případě potřeby učitelky citlivě informují zákonné zástupce, společně hledají vhodné formy podpory a podle situace doporučují spolupráci s odbornými pracovišti. Veškeré informace jsou zpracovávány a spotřeby s důrazem na diskrétnost.

Záměry: Podporovat individualizaci vzdělávání. Průběžně vyhodnocovat přínos využívaných diagnostických nástrojů.

5.4 Způsob zajištění individualizace vzdělávání dětí

5.4.1 Vzdělávání dětí se speciálními potřebami

Rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání jsou společné pro vzdělávání všech dětí. Pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je postupováno tak, aby vyhovovaly všem možnostem a potřebám.

- podpůrná opatření prvního stupně vyhodnotí mateřská škola a vytvoří pro každé dítě PLPP
- podpůrná opatření od druhého do pátého stupně poskytuje škola na základě doporučení PPP a souhlasu zákonných zástupců, ve spolupráci se ŠPZ IVP
- v případě zřízení místa asistenta pedagoga bude mít tento příslušnou kvalifikaci
- profesionální přístup uplatňují všichni zaměstnanci školy
- věcné podmínky ve třídě jsou přizpůsobeny konkrétním potřebám integrovaného dítěte

Podpůrná opatření prvního stupně stanovuje mateřská škola, dětem zpracuje škola plán pedagogické podpory (dále „PLPP“) a to po dohodě se zákonnými zástupci dětí a s jejich souhlasem. Poskytování podpůrných opatření průběžně vyhodnocuje a nejdéle po 3 měsících

vyhodnotí účinnost stanovených cílů a daných opatření. V případě kladných výsledků pokračuje v nastaveném režimu. V opačném případě zvolí jiné vzdělávací metody a prostředky (a opět nejdéle po uplynutí 3 měsíců zhodnotí), nebo doporučí využití poradenství ve školském poradenském zařízení (dále „ŠPZ“). Poradenskou pomoc ŠPZ mohou využít rodiče i bez doporučení mateřské školy. Na základě vyšetření v ŠPZ a ve spolupráci se ŠPZ zpracuje škola individuální vzdělávací plán (dále „IVP“) pro děti, které jsou na základě doporučení ŠPZ zařazeny do 2. – 5. stupně podpůrných opatření. Zákonní zástupci jsou s IVP prokazatelně seznámeni, stejně tak, jako s jeho pravidelným vyhodnocováním.

Pro úspěšné vzdělávání dítěte s přiznaným podpůrným opatřením je upravena organizace vzdělávání tak, aby zohledňovala jeho potřeby a možnosti (režim dne, adaptační režim apod.). Díky diferenciaci kladených požadavků si děti s podpůrným opatřením osvojují dovednosti na úrovni odpovídající jejich individualitě. Důraz je kladen především na přiměřený rozvoj jejich samostatnosti a vytváření základních hygienických a pracovních návyků.

V rámci spolupráce se zákonnými zástupci dítěte se mateřská škola zaměřuje na dostatečnou informovanost rodičů o vzdělávacích pokrocích dětí, provádí konzultace a pravidelné záznamy z průběžně prováděné pedagogické diagnostiky.

5.4.2 Vzdělávání nadaných dětí

Vyhledávání dětí nadaných provádí MŠ zejména pomocí pozorování a zpracovávání pedagogické diagnostiky. Při zjištění skutečnosti, že by se mohlo jednat o nadané dítě, je vypracován PLPP. Nejdéle po třech měsících je navázána spolupráce s PPP či SPC k dalšímu odbornému posouzení (v případě, že PLPP bude vyhodnocen jako málo účinný a nedostatečný). O všech krocích jsou informováni zákonní zástupci dítěte. Stimulace rozvoje nadaného dítěte probíhá prostřednictvím didaktických materiálů a různých pomůcek dle doporučení poradenského zařízení. Mateřská škola vyhodnocuje pokroky dítěte a dává zpětnou vazbu rodičům. Další pokroky jsou dále vyhodnocovány po následujících třech měsících a konzultovány s odborníky.

Záměry: Na základě vyhlášky č. 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných se věnovat dětem nadaným.

5.4.3 Individuální vzdělávání v mateřské škole

Povinné předškolní vzdělávání lze plnit i formou individuálního vzdělávání.

Pokud bude dítě touto formou vzděláváno převážnou část školního roku, je povinen zákonný zástupce tuto skutečnost oznámit ředitelce školy nejpozději 3 měsíce před začátkem školního roku. Plnění povinnosti předškolního vzdělávání formou individuálního vzdělávání lze oznámit ředitelce školy i v průběhu školního roku.

Oznámení o individuálním vzdělávání musí obsahovat:

- jméno, příjmení, rodné číslo a místo trvalého pobytu dítěte
- uvedení období, ve kterém má být dítě individuálně vzděláváno
- důvody pro individuální vzdělávání

Ředitelka školy (vedoucí učitelka) doporučí zákonnému zástupci oblasti, ve kterých má být dítě vzděláváno (dle ŠVP PV). Úroveň osvojování očekávaných výstupů v jednotlivých oblastech bude ověřena třetí pondělí v měsíci listopadu od 15.00 do 17.00 hodin, náhradní termín je stanoven na první pondělí v měsíci prosinci od 15.00 do 17.00 hodin v mateřské škole. Ověřování očekávaných výstupů bude probíhat formou rozhovoru s dítětem, formou didaktických her a pracovních listů. Pokud zákonný zástupce nezajistí účast dítěte u ověření, a to ani v náhradním termínu, ukončí ředitelka dítěti individuální vzdělávání. Po ukončení individuálního vzdělávání nelze dítě opětovně individuálně vzdělávat.

5.4.4 Vzdělání dětí od dvou do tří let

Vzdělávání dětí od dvou do tří let přináší určitá specifika. Děti vyžadují pravidelné rituály, ale častější střídání činností, více emoční podpory, aby získaly jistotu a sociální zkušenosti mimo rodinu. Škola vytváří vhodné podmínky pro adaptaci dítěte v souladu s jeho individuálními potřebami a požadavky souvisejícími s žádoucí úrovní ve všech oblastech vývoje.

Individuální vzdělávání dětí do tří let věku je zaměřeno na rozvoj rozumových a řečových schopností, pohybových, pracovních, hudebních, výtvarných schopností a kulturně hygienických návyků přiměřených věku dítěte. Dále je dbáno na zajištění bezpečnosti a zdraví dětí, jejich pobytu na čerstvém vzduchu, spánku v odpovídajícím hygienickém prostředí a osobní hygieny dětí, včetně poskytování první pomoci.

Pro dvouleté dítě je zařazení do MŠ nejčastěji první sociální zkušeností mimo širší rodinu. Obvykle je zcela vázáno na dospělé osobu. Primárním vychovatelem dítěte v tomto věku je vždy rodina.

Záměry: Uvědomit si a respektovat specifika této věkové skupiny.

5.4.5 Vzdělávání dětí s odlišným mateřským jazykem

Vzdělávání dětí ze socio-kulturně znevýhodněného prostředí a dětí s odlišným mateřským jazykem probíhá dle ŠVP s podporou PLPP nebo IVP. Počet zapsaných dětí ve třídě, ve které jsou vzdělávány děti s přiznaným podpůrným opatřením, je v souladu s právními předpisy. Včas je žádáno o přiznání asistenta pedagoga podle stupně přiznaného podpůrného opatření. Asistent pedagoga participuje na tvorbě IVP a PLPP.

Dětem s odlišným mateřským jazykem je pomáháno začlenit se do kolektivu a je poskytována jazyková podpora formou individuální práce. Při přechodu na základní školu by děti s nedostatečnou znalostí českého jazyka měly mít takové jazykové a sociokulturní kompetence v českém jazyce, které jim umožní zapojit se do výuky a dosáhnout školního úspěchu.

Podpurným materiálem při vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka je Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání, který je využíván při individualizované práci s dětmi s nedostatečnou znalostí českého jazyka již od nástupu do mateřské školy.

5.4.6 Logopedická péče

Ve třídě učitelky zajišťují prevenci správné výslovnosti dětí v rozsahu svých profesních kompetencí. Jeden krát měsíčně probíhá ve třídě skupinová logopedická prevence pod vedením dvou logopedických asistentek. V případě dlouhotrvajících logopedických potíží dítěte učitelky doporučují rodičům návštěvu klinického logopeda.

6 Vzdělávací obsah

6.1 Integrované bloky

Vzdělávací obsah školního vzdělávacího programu je realizován prostřednictvím **flexibilně uspořádaných integrovaných bloků**, které vycházejí ze života, zkušeností, potřeb a zájmů dětí, umožňují reagovat na aktuální situaci ve třídě a vytvářejí smysluplné příležitosti pro celkový rozvoj dítěte.

Integrované bloky jsou koncipovány tak, aby:

- propojovaly **všechny vzdělávací oblasti RVP PV** (Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě, ten druhý a společnost, Dítě a svět),
- podporovaly **rozvoj klíčových kompetencí, základních gramotností**, učení v souvislostech a aktivní roli dítěte (každý blok je kompetenčně dominantní, avšak ne izolovaný – v průběhu jeho realizace jsou přirozeně rozvíjeny i další klíčové kompetence a vzdělávací oblasti),
- byly **otevřené, variabilní, dlouhodobě využitelné a smysluplně propojitelné** (bez pevného časového vymezení)
- umožňovaly respektovat individuální možnosti, tempo a potřeby každého dítěte
- pokrývaly a zároveň propojovaly všechny vzdělávací oblasti RVP PV

Jednotlivé bloky jsou formulovány jako **tematické rámce**, k nimž se lze v průběhu roku opakovaně vracet, vzájemně je propojovat a rozvíjet v různých souvislostech.

Učitelé mohou při koncipování vzdělávání ve třídě jako inspiraci využívat **zásobník dílčích témat** (viz příloha 1) vycházející z předchozí pedagogické praxe školy. Jejich výběr, pořadí, délka i konkrétní podoba se řídí aktuálními potřebami, zájmy a situací ve třídě. Témata mohou být upravována, kombinována, doplňována, ale i zcela vynechána. **Zvolené téma nikdy není**

vázáno na jeden integrovaný blok, naopak je vzdělávání vždy plánováno tak, aby přirozeně zasahovalo do více integrovaných bloků současně. Realizace vzdělávání vždy směřuje k naplňování očekávaných výsledků učení a rozvoji klíčových kompetencí dle RVP PV, nikoli k mechanickému naplňování jednotlivých témat.

6.1.1 NAŠE MÍSTO NA SVĚTĚ

(identita – vztahy – prostředí – společnost – kultura – tradice – multikultura)

Smysl a účel bloku:

Tento integrovaný blok je zaměřen na rozvoj osobnosti dítěte, jeho sebepojetí a orientaci v mezilidských vztazích. Dítě postupně objevuje samo sebe, své schopnosti, potřeby a emoce a zároveň se učí chápat své místo v kolektivu vrstevníků, v rodině i v širším sociálním prostředí. Dítě je vedeno k porozumění vlastním emocím i emocím druhých, k empatii, ohleduplnosti a respektu k odlišnostem. Zároveň si osvojuje základní společenské a kulturní normy a získává první zkušenosti s fungováním společnosti.

Prostřednictvím každodenních situací, společných činností a her se dítě učí orientovat ve vztazích k sobě i k druhým, vztahy navazovat a udržovat, reagovat a komunikovat přiměřeně situaci, spolupracovat, řešit běžné konflikty a respektovat dohodnutá pravidla soužití. S tím souvisí také podpora bezpečného a podporujícího klimatu ve třídě, pocit sounáležitosti a vzájemné důvěry.

Vazba na vzdělávací oblasti a očekávané výsledky učení RVP PV:

Dítě a jeho psychika

- Sebepojetí, autonomie, emoce
- Jazyk a řeč

Dítě, ten druhý a společnost

- Adaptace v novém prostředí a socializace ve společnosti
- Základy etikety a morální hodnoty
- Svět lidí a kultury

Dítě a svět

- Poznávání světa a přírody
- Životní prostředí a jeho ochrana
- Bezpečné chování

Dominantně rozvíjené klíčové kompetence

- **kompetence osobnostní a sociální**

(dítě poznává samo sebe, své emoce, potřeby a schopnosti, navazuje a udržuje vztahy, spolupracuje, respektuje druhé a zvládá základní sociální situace)

→ **kompetence k občanství a udržitelnosti**

(dítě se seznamuje se základními pravidly soužití, chápe význam respektu, odpovědnosti a ohleduplného chování vůči lidem i prostředí)

→ **kompetence komunikační**

(dítě vyjadřuje své myšlenky, pocity a zkušenosti přiměřeně situaci, naslouchá druhým a reaguje na jejich sdělení)

→ **kompetence kulturní**

(dítě se seznamuje s tradicemi, zvyky a rozmanitostí prostředí, vnímá odlišnosti jako přirozenou součást společnosti)

Indikátory naplňování (pozorovatelné projevy dítěte)

- popisuje sebe, své potřeby, zájmy a pocity přiměřeně věku
- vyjadřuje radost, nesouhlas, obavy slovem, gestem či jiným způsobem
- navazuje kontakt s vrstevníky, reaguje na jejich projevy
- respektuje základní pravidla společného soužití
- spolupracuje při společných činnostech
- přijímá odlišnost druhých (tempo, schopnosti, projevy)

Typy aktivit:

- komunitní, kruhové a reflektivní činnosti (ranní kruh, sdílení zážitků, společné plánování dne, reflexe situací ze života třídy)
- sociálně-interakční hry (kooperativní hry, hry ve dvojicích a malých skupinách činnosti podporující spolupráci a funkční vztahy)
- situační hry a dramatizace (hraní rolí, řešení modelových situací, nácvik komunikace, empatie a respektu)
- činnosti podporující sebepoznání a emoční rozvoj (práce s emocemi, pocity, silnými stránkami, vnímání vlastních potřeb)
- aktivity podporující pravidla a soužití (společná tvorba pravidel, jejich uplatňování a reflexe)
- kulturně-společenské aktivity (seznamování s tradicemi, zvyky, rozmanitostí prostředí a kultur)

6.1.2 MÁME RÁDI PŘÍRODU

(vztah k prostředí – zvědavost – péče – udržitelnost)

Smysl a účel bloku:

Integrovaný blok je zaměřen na poznávání přírody a okolního světa jako proměnlivého, vzájemně propojeného systému prostřednictvím přímé zkušenosti, pozorování a praktických činností. Dítě si vytváří základní porozumění přírodním jevům, změnám v čase a vztahům mezi živou a neživou přírodou.

Dítě je vedeno k aktivnímu vnímání okolního světa, kladení otázek, hledání souvislostí a jednoduchému vyvozování závěrů na základě vlastní zkušenosti. Učí se rozlišovat podstatné znaky, porovnávat, třídit a vnímat příčinné vztahy v prostředí, ve kterém žije.

Prostřednictvím pobytu venku, badatelských činností, her a péče o rostliny a okolí si dítě vytváří pozitivní vztah k přírodě, rozvíjí zodpovědnost za své jednání a získává základy environmentálně odpovědného chování. Blok podporuje přirozenou zvědavost, všímavost, respekt k životu v jeho rozmanitosti.

Vazba na vzdělávací oblasti a očekávané výsledky učení RVP PV:

Dítě, ten druhý a společnost

- Základy etikety a morální hodnoty
- Základy estetického a kulturního vnímání a vyjadřování

Dítě a svět

- Poznávání světa a přírody
- Životní prostředí a jeho ochrana
- Bezpečné chování

Dominantně rozvíjené klíčové kompetence

→ **kompetence k učení**

(dítě pozoruje, zkoumá, porovnává, klade otázky a vytváří si základní poznatky o přírodě a jejích proměnách)

→ **kompetence k řešení problémů**

(dítě hledá příčiny a následky jevů, zkouší různé postupy a vyvozuje jednoduché závěry na základě vlastní zkušenosti)

→ **kompetence k občanství a udržitelnosti**

(dítě si vytváří vztah k přírodě, jedná ohleduplně k živému i neživému prostředí a chápe důsledky lidského jednání)

→ **kompetence kulturní**

(dítě vnímá přírodu jako součást kulturního a životního prostředí člověka, rozvíjí vztah k místu, kde žije)

Indikátory naplňování (pozorovatelné projevy dítěte)

- pozoruje změny v přírodě a popisuje je (počasí, roční období, životní cyklus...)
- klade otázky typu „proč“, „co se stane, když...“
- třídí, porovnává, hledá souvislosti
- zapojuje se do péče o rostliny, živočichy, okolí
- chová se ohleduplně k prostředí, ve kterém se pohybuje

Typy aktivit:

- pozorovací a badatelské činnosti (sledování změn v přírodě, kladení otázek, jednoduché pokusy a zkoumání)
- pobytové a prožitkové aktivity v přírodním prostředí (vycházky, pobyt venku, kontakt s přírodninami, práce na školní zahradě)
- třídící, porovnávací a poznávací činnosti (hledání znaků, podobností a rozdílů, jednoduché klasifikace)
- činnosti podporující péči o živé i neživé prostředí (péče o rostliny a živočichy, úklid, třídění odpadu)
- environmentálně laděné hry a modelové situace (modelové situace, řešení dopadu lidské činnosti na přírodu)
- činnosti rozvíjející vztah k místu, kde dítě žije (poznávání okolí MŠ, místní krajiny, přírodních specifik)

6.1.3 ŽIJEME POHYBEM

(tělo – zdraví – bezpečí – sebeovládání – psychohygienu)

Smysl bloku:

Blok je zaměřen na rozvoj tělesné zdatnosti, zdravého životního stylu a celkové fyzické i psychické pohody dítěte. Dítě si vytváří pozitivní vztah ke svému tělu, učí se vnímat jeho potřeby a signály a postupně přebírá odpovědnost za své zdraví a bezpečí.

Prostřednictvím pohybových aktivit, relaxace, každodenních rituálů a praktických situací se dítě učí pečovat o své tělo, zvládat zátěž (fyzickou i psychickou), odpočívat a regulovat své chování.

Součástí bloku jsou také činnosti podporující psychohygienu, schopnost odpočinku, zklidnění a regulace emocí. Dítě si uvědomuje význam rovnováhy mezi aktivitou a relaxací, učí se pojmenovávat pocity spojené s pohybem, zdravím a osobní pohodou a vnímá přínos pohybu pro své tělo.

Dítě si postupně osvojuje nejen základní pohybové dovednosti, rozvíjí tělesnou zdatnost, koordinaci a sebeovládání, ale zároveň se učí dodržovat pravidla bezpečného chování, chránit sebe i ostatní a přebírat odpovědnost za své jednání v běžných životních situacích.

Vazba na vzdělávací oblasti a očekávané výsledky učení RVP PV:

Dítě a jeho tělo

- Tělo smysly a biologické potřeby
- Pohyb, hrubá a jemná motorika
- Praktický život
- Fyzická zdatnost
- Ochrana zdraví

Dítě a jeho psychika

- Jazyk a řeč
- Předmatematické představy

Dítě, ten druhý a společnost

- Základy estetického a kulturního vnímání a vyjadřování

Dítě a svět

- Bezpečné chování

Dominantně rozvíjené klíčové kompetence

→ **kompetence osobnostní a sociální**

(dítě rozvíjí sebedůvěru, vytrvalost a schopnost seberegulace, učí se zvládat zátěž, spolupracovat a respektovat pravidla při společných činnostech)

→ **kompetence k občanství a udržitelnosti**

(dítě pečuje o své zdraví a bezpečí, dodržuje základní hygienické a bezpečnostní návyky a chrání sebe i ostatní)

→ **kompetence k podnikavosti a pracovní**

(dítě se aktivně zapojuje do činností, dokončuje započatou práci, učí se překonávat obtíže a přijímat odpovědnost za své jednání)

Indikátory naplňování (pozorovatelné projevy dítěte)

- ovládá základní pohybové dovednosti přiměřené věku
- vnímá signály vlastního těla (únava, hlad, potřeba klidu)
- má základní hygienické návyky
- uvědomuje si přínos aktivních činností i relaxace
- pojmenovává pocity spojené s pohybem a zdravím
- je schopno seberegulace s ohledem na bezpečnost svoji i ostatních

- respektuje pravidla bezpečného chování

Typy aktivit:

- pohybové a tělovýchovné činnosti (pohybové hry, cvičení, překážkové dráhy, spontánní pohyb)
- rytmické a hudebně-pohybové aktivity (taneční hry, rytmizace, pohyb s hudbou)
- činnosti podporující zdravý životní styl (hygienické návyky, pitný režim, stravovací návyky)
- relaxační a seberegulační aktivity (dechová cvičení, relaxace, klidové techniky, práce s napětím)
- situační hry zaměřené na bezpečné chování (modelové situace, prevence rizik, ochrana zdraví)
- každodenní rituály podporující fyzickou i psychickou pohodu (ustálený režim dne, vyvážení aktivity a odpočinku)

6.1.4 MYSLÍME, MLUVÍME, TVOŘÍME

(kreativita – sebevyjádření – komunikace – tvořivost – představivost – fantazie – estetika – logika)

Smysl bloku:

Tento blok je zaměřen na rozvoj kreativity v myšlení, vyjadřování i činnostech. Blok vytváří prostor pro experimentování, fantazii, hledání vlastních řešení a objevování různých způsobů vyjádření. Dítě je vedeno k aktivní práci s informacemi přiměřeně věku, k rozvoji předčtenářských a předmatematických představ a k prvnímu setkávání s digitálními technologiemi jako nástrojem poznávání. Dítě se zároveň učí soustředit, přemýšlet v souvislostech a reflektovat vlastní činnost. Dítě se také učí sdělovat své myšlenky, pocity a zážitky řečí, pohybem, hudbou, výtvarnými či jinými kreativními prostředky.

Prostřednictvím tvořivých a poznávacích aktivit si dítě posiluje sebedůvěru, rozvíjí fantazii, logické uvažování i schopnost spolupráce. Blok zároveň podporuje kultivovaný jazykový projev, estetické vnímání.

Vazba na vzdělávací oblasti a očekávané výsledky učení RVP PV:

Dítě a jeho tělo

- Praktický život

Dítě a jeho psychika

- Sebepojetí, autonomie a emoce
- Myšlenkové operace a procesy
- Představivost, fantazie, tvořivost
- Jazyk a řeč

- Předčtenářské dovednosti
- Předmatematické představy

Dítě, ten druhý a společnost

- Základy estetického a kulturního vnímání a vyjadřování

Dítě a svět

- Poznávání světa a přírody
- Bezpečné chování

Dominantně rozvíjené klíčové kompetence

- **kompetence komunikační**
(dítě rozvíjí řečové i neverbální vyjadřování, sděluje své myšlenky, zážitky a fantazii různými prostředky)
- **kompetence k učení**
(dítě experimentuje, objevuje, tvoří, reflektuje vlastní činnost a rozvíjí základní gramotnosti přiměřeně věku)
- **kompetence kulturní**
(dítě se seznamuje s různými formami uměleckého vyjádření, rozvíjí estetické vnímání a tvořivost)
- **kompetence k řešení problémů**
(dítě hledá vlastní postupy při tvořivých a poznávacích činnostech, zkouší varianty řešení a hodnotí jejich funkčnost)
- **kompetence digitální**
(dítě se seznamuje s digitálními technologiemi jako nástrojem poznávání, tvoření a komunikace přiměřeně věku)

Indikátory naplňování (pozorovatelné projevy dítěte)

- vyjadřuje myšlenky, zážitky a fantazii různými způsoby
- používá jazyk přiměřeně situaci (vypráví, popisuje, reaguje)
- experimentuje s materiály, zvuky, pohybem
- kreativně hledá vlastní řešení úkolů
- reflektuje svou činnost („co jsem dělal/a, co se mi povedlo“)
- reaguje na podněty ostatních

Typy aktivit:

- jazykové a komunikační činnosti (vyprávění, dialog, práce s příběhem, popis, naslouchání)
- výtvarné, hudební a dramatické činnosti (tvoření, zpěv, hra na nástroje, dramatizace)
- tvořivé a experimentační aktivity (hra s materiály, zvuky, pohybem, hledání vlastních postupů)

- činnosti rozvíjející myšlení a představivost (logické hry, předmatematické činnosti, symbolické hry)
- reflektivní a sebehodnotící činnosti (pojmenování procesu, sdílení zážitku z tvorby)
- práce s informacemi a digitálními prostředky přiměřeně věku (digitální nástroje jako podpůrný prostředek poznávání a vyjadřování)

6.1.5 JAK VĚCI FUNGUJÍ

(objevování – technika – řešení problémů – zvědavost – příčiny a následky)

Smysl bloku:

Integrovaný podporuje přirozenou dětskou zvědavost a potřebu objevovat, zkoumat a porozumět světu kolem sebe. Dítě prostřednictvím hry, experimentování a praktických činností zjišťuje, že věci, jevy a situace mají své příčiny a následky a že různé postupy mohou a nemusí vést k různým výsledkům.

Dítě je vedeno k aktivnímu experimentování, kladení otázek, hledání vlastních řešení a ověřování jejich funkčnosti. Učí se plánovat jednoduché činnosti, volit vhodné postupy, dokončovat započatou práci a reflektovat, co se podařilo a co je možné udělat jinak.

Prostřednictvím konstrukčních her, manipulace s materiály, jednoduchých pokusů, práce s běžnými nástroji a technologiemi si dítě vytváří základní představy o fungování věcí, technických prostředků i lidské činnosti. Zároveň rozvíjí logické, prostorové a časové myšlení, samostatnost, vytrvalost a odpovědný přístup k činnostem.

Blok podporuje aktivní roli dítěte v učení, posiluje jeho sebedůvěru ve vlastní schopnosti a vytváří základ pro další poznávání světa v souvislostech.

Vazba na vzdělávací oblasti a očekávané výsledky učení RVP PV:

Dítě a jeho tělo

- Praktický život

Dítě a jeho psychika

- Myšlenkové operace a procesy
- Předčtenářské dovednosti
- Předmatematické představy

Dítě, ten druhý a společnost

- Základy estetického a kulturního vnímání a vyjadřování

Dítě a svět

- Poznávání světa a přírody
- Životní prostředí a jeho ochrana

→ Bezpečné chování

Dominantně rozvíjené klíčové kompetence

→ **kompetence k řešení problémů**

(dítě aktivně zkouší, experimentuje, plánuje jednoduché postupy, hledá funkční řešení a vyhodnocuje jejich výsledky)

→ **kompetence k učení**

(dítě se učí prostřednictvím vlastní zkušenosti, manipulace, pozorování a vyvozování závěrů)

→ **kompetence k podnikavosti a pracovní**

(dítě pracuje s materiály a nástroji, dokončuje započaté činnosti a přebírá odpovědnost za jejich provedení)

→ **kompetence digitální**

(dítě se seznamuje s běžnými technologiemi a digitálními prostředky jako součástí každodenního života, učí se je bezpečně a smysluplně využívat)

Indikátory naplňování (pozorovatelné projevy dítěte)

- zkouší různé postupy při řešení úkolů
- plánuje jednoduchý postup činnosti
- dokončuje započatou činnost
- zvládá práci s jednoduchými nástroji
- orientuje se v prostoru a čase přiměřeně věku
- vyhodnocuje funkční a nefunkční řešení

Typy aktivit:

- konstrukční a technické činnosti (stavění, skládání, práce s různými materiály a nástroji)
- experimentální aktivity (pokus–omyl, zkoušení funkčnosti, hledání řešení)
- problémové a projektové úlohy (řešení praktických situací, plánování jednoduchých postupů)
- činnosti rozvíjející logické myšlení (řazení, porovnávání, třídění podle znaků, hledání rozdílů a podobností, odhadování, ověřování)
- hry na orientaci v prostoru a čase (prostorové hry, časové posloupnosti, plánování)
- seznamování s technologiemi a digitálním prostředím přiměřeně věku (běžné nástroje, digitální technologie jako prostředek poznání, rizika)

6.2 Další projekty a programy

6.2.1 Roční třídní témata jako motivační a integrační rámec vzdělávání

Ve třídě mateřské školy mohou být vzdělávací činnosti v průběhu školního roku rámovány **ročním třídním tématem**. Roční téma slouží jako motivační a sjednocující prvek, který provází děti po celý školní rok a vytváří pro ně srozumitelný, bezpečný a smysluplný kontext učení.

Roční třídní téma vychází z věkového složení třídy, zájmů a zkušeností dětí a může mít různou podobu (např. pohádkový motiv, příběhová postava, symbolické prostředí). Téma není závazným učivem ani samostatným integrovaným blokem, ale otevřeným rámcem, k němuž se pedagogové i děti přirozeně vrací v každodenních situacích.

Prostřednictvím ročního tématu jsou podporovány:

- orientace dítěte v průběhu školního roku,
- pocit sounáležitosti se třídou,
- kontinuita a smysluplné propojování zážitků a zkušeností.

Roční téma se může promítat zejména do:

- komunitních a reflektivních činností (např. „rozhovory“ s maňáskem),
- výzdoby třídy a herního prostředí,
- dramatických, hudebních a výtvarných činností,
- slavnostních a kulturních příležitostí (např. karneval, vystoupení),
- každodenní komunikace.

Vzdělávací obsah však není odvozován od ročního tématu samotného, ale je realizován prostřednictvím integrovaných bloků a vzdělávacích strategií v souladu s RVP PV. Roční téma slouží jako motivační, prožitkový a sjednocující prvek, který podporuje kontinuitu učení, orientaci dětí v průběhu roku a pocit sounáležitosti se třídou, nikoli jako obsahové omezení.

6.2.2 Nepovinné zájmové aktivity

Mateřská škola (většinou ve spolupráci s externími subjekty) nabízí dětem zájmové aktivity nad rámec vlastního předškolního vzdělávání.

- **kroužek logopedické prevence** (Povídálek)
- **výtvarný kroužek** (Muzejníček)
- **výuka angličtiny** (Hravá Aj)

7 Plán autoevaluace

Mateřská škola systematicky sleduje a vyhodnocuje kvalitu vzdělávání, podmínky, průběh a výsledky vzdělávacího procesu. Autoevaluace je vnímána jako nástroj profesního rozvoje pedagogů, zkvalitňování vzdělávací nabídky a podpory osobní pohody dětí i zaměstnanců. Zjištěné poznatky jsou využívány k plánování další pedagogické práce, úpravám ŠVP a k rozvoji školy.

Evaluace probíhá průběžně na úrovni třídy i celé mateřské školy. Do autoevaluace jsou zapojeni pedagogičtí pracovníci a vedení školy (a nepřímo také děti a jejich zákonní zástupci).

Oblast evaluace	Kritéria	Metody a nástroje	Frekvence	Odpovědnost
ŠVP a soulad s RVP PV	provázanost, aktuálnost (podmínky školy, legislativa), podpora kompetencí, komplexního rozvoje dítěte	analýza dokumentů, porady	1× ročně	vedení, pedagogové
Plnění cílů				
Integrované bloky (vzdělávací nabídka)	naplňování záměrů, smysluplnost vzdělávací nabídky, provázanost vzdělávacího obsahu, flexibilita reagující na potřeby dětí	průběžná pedagogická reflexe, konzultace	průběžně, 1x ročně	Pedagogové
Zpracování a realizace vzdělávacího obsahu	efektivnost způsobu realizace vzdělávacího obsahu, soulad s reálnou pedagogickou praxí	hospitace, třídní knihy, portfolia dětí	průběžně	vedení, pedagogové
Vzdělávací podmínky				
Věcné, psychosociální, organizační, životospráva	bezpečnost, podnětnost prostředí, dostupnost pomůcek dětem, respekt k individualitě a potřebám dětí, flexibilita organizace dne	hospitace, porady, inventáře VÚP, rozhovory	průběžně, 1× ročně	všichni zaměstnanci
Spolupráce s rodinou	kvalita komunikace, zapojení rodičů	dotazníky, rozhovory	1× ročně	Pedagogové
Vzdělávací proces				
Přístup k dětem, pedagogický styl, vzdělávací nabídka	klima ve třídách, respektující přístup, wellbeing	hospitace, rozhovory s dětmi a rodiči, sebereflexe	průběžně	vedení, pedagogové
Profesní rozvoj pedagogů	uplatnění DVPP, sebereflexe	hospitace, rozhovory	průběžně	vedení, pedagogové

Výsledky vzdělávání				
Pokroky dětí	individuální rozvoj, rozvoj klíčových kompetencí, samostatnost	portfolio dítěte (hodnocení), pozorování, rozhovory s rodiči	průběžně	Pedagogové

Na základě zjištění z autoevaluace jsou přijímána **konkrétní opatření** směřující ke zkvalitnění vzdělávacího procesu, podmínek vzdělávání a podpory individuálního rozvoje dětí. Opatření jsou plánována ve spolupráci pedagogického týmu a postupně zapracována do plánování vzdělávací nabídky i organizace chodu školy. Účinnost přijatých opatření je průběžně sledována při hospitacích, poradách a v rámci reflexe pedagogické práce. Mateřská škola vyhodnocuje, zda přijaté změny vedou ke zkvalitnění vzdělávání, podpoře příznivého klimatu a profesnímu rozvoji pedagogů, a podle potřeby přijímá další kroky.

Příloha 1 – Zásobník témat

Uvedená témata, vycházející z předchozí pedagogické praxe školy, slouží jako inspirativní nabídka pro plánování vzdělávání v jednotlivých třídách. Jejich výběr, pořadí, délka i konkrétní podoba se řídí aktuálními potřebami, zájmy a situací ve třídě. Témata mohou být upravována, kombinována, doplňována o další témata, případně i zcela vynechána.

Zvolené téma nikdy není vázáno na jeden integrovaný blok. Vzdělávací nabídka je vždy plánována tak, aby přirozeně zasahovala do více integrovaných bloků současně. Realizace vzdělávání vždy směřuje k naplňování očekávaných výsledků učení a rozvoji klíčových kompetencí dle RVP PV, nikoli k mechanickému naplňování jednotlivých témat.

Pojďte k nám na návštěvu, kamarádi

seznamování s prostředím MŠ, třídou, dětmi a dospělými, vytváření vztahů, pocitu bezpečí a sounáležitosti.

Babí léto

Vnímání změn v přírodě, počasí a ročního období prostřednictvím smyslových a prožitkových činností.

Pro zdraví

Základy zdravého životního stylu, pohybu, hygieny a péče o tělo v běžných denních situacích.

Barvy podzimu

Pozorování proměn přírody, práce s barvami, přírodninami a estetickým vnímáním.

Lístečkový týden

Zkoumání přírodních materiálů, třídění, porovnávání a tvořivé zpracování přírodnin.

Vítr fouká

Pozorování přírodních jevů, pohybu, zvuků a jejich vlivu na okolí, jednoduché experimentování.

Věci kolem nás

Poznávání běžných předmětů, jejich funkce, vlastností a využití v každodenním životě

Čert a Mikuláš

Seznamování s tradicemi, emocemi (strach, odvaha), pravidly chování a kulturními zvyklostmi.

Vánoční těšení

Společné prožívání adventního času, tradice, tvořivost, radost z očekávání a sdílení.

Tři králové

Lidové zvyky, symboly, příběhy a práce s časovou posloupností.

Je tu zima, je to prima

Zimní příroda, pohyb v zimním období, oblečení, bezpečné chování venku.

Zvířátka v zimě

Poznávání potřeb zvířat, péče o přírodu, vztah k živým bytostem.

Máme ruce, máme nohy

Poznávání vlastního těla, jeho možností, pohybu, koordinace a sebeuvědomění.

Barevný týden

Smyslové vnímání, třídění, kombinování barev a tvořivá práce.

Karneval

Hra v rolích, fantazie, pohyb, hudba, emoce a společný prožitek.

Království pohádek

Práce s příběhem, jazykem, představivostí, dramatizací a fantazií.

Poslové jara

Pozorování změn v přírodě, růstu, života a návratu jarních jevů.

Velikonoce

Tradiční zvyky, symboly, tvoření a prožitkové učení.

Mláděta

Rodina v přírodě, péče o mláděta, vztahy a ochrana života.

Čarodějnice

Lidové tradice, symbolická hra, fantazie a práce s emocemi.

U nás doma

Rodina, domov, vztahy, role a zázemí dítěte, sdílení osobních zkušeností.

Nejvíc voní maminka

Rodina, blízké vztahy, emoce.

Doprava

Orientace v okolí, bezpečnost, pravidla pohybu, dopravní prostředky a jejich funkce.

Hurá na cesty

Cestování, orientace v prostoru, poznávání světa, plánování a zkušenosti.

Slunce patří létu

Letní příroda, počasí, pohyb, ochrana zdraví a radost z venkovních aktivit.